

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 15563/2023
28.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Миљуш и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници тужилаца АА из ... и ББ из ..., које заступа заједнички пуномоћник Милина Дорић, адвокат у ..., против туженог ВВ из ..., кога заступа пуномоћник Милован Јовић, адвокат у ..., ради утврђења и исплате, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 447/23 од 01.03.2023. године, у седници већа одржаној дана 28.03.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 447/23 од 01.03.2023. године у делу којим је потврђена пресуда Вишег суда у Новом Саду П.237/21 од 29.11.2022. године у одбијајућем делу за примарни тужбени захтев.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 447/23 од 01.03.2023. године у делу којим је потврђена пресуда Вишег суда у Новом Саду П.237/21 од 29.11.2022. године у одбијајућем делу за евентуални тужбени захтев.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 237/2021 од 29.11.2022. године, у првом ставу изреке, одбијен је примарни тужбени захтев којим је тражено да суд утврди да су тужиоци власници, сваки у од по 1/2 дела на некретнинама туженог, као правном следбенику иза његовог оца, сада пок. ГГ, бившег из ..., и то на сувласничком делу од 1390/4350 дела од парцеле број .. од 4033 м² и на сувласничком делу од 1390/4350 дела од парцеле бр. .. од 27м², све без било каквог терета и све уписано у листу непокретности бр. .. КО Нови Сад 4, а што је тужени дужан признати и трпети да се тужиоци са наведеним правом власништва, укњиже у одговарајућу земљишнокњижну и катастарску евиденцију РГЗ-а Службе за катастар непокретности Нови Сад надлежне за КО Нови Сад 4. У ставу другом изреке одбијен је евентуални тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени да тужиоцима исплати сваком по 2.478.000,00 динара, новчани износ на име тржишне вредности грађевинског земљишта у КО Нови Сад 4, а

где су биле парцеле странака, потес ..., у површини од 13 ари 90м², а што укупно износи 4.956.000,00 динара на име главног износа. Обавезани су тужиоци да туженом накнаде трошкове парничног поступка у износу од 293.290,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 447/23 од 01.03.2023. године, одбијена је жалба тужилаца као неоснована и потврђена је првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су изјавили благовремену ревизију из свих законом предвиђених разлога.

Ценећи дозвољеност изјављене ревизије у складу са чланом 410. ЗПП („Сл. гласник РС“, бр. 72/11..10/23-др.закон), Врховни суд је нашао да је ревизија дозвољена у делу којим је одлучено о примарном тужбеном захтеву, за утврђење права својине, јер означена вредност предмета спора од 4.956.000,00 динара прелази цензус прописан одредбом члана 403. став 3. ЗПП, у вези са чланом 33. став 2. истог закона.

У делу у ком је ревизија дозвољена, Врховни суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. ЗППа и утврдио да ревизија није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Нису од утицаја ревизијски наводи о томе да је другостепена одлука неразумљива, нејасна и противречна, те да је таква одлука захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку. Таква битна повреда не представља дозвољени ревизијски разлог предвиђен у члану 407. Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању, спорни однос парничних странака проистекао је из заједничког располагања непокретном имовином од стране тужилаца и правног претходника туженог. Судови утврђују да су тужиоци били сувласници парцеле бр. ..., њива ..., површине 43а 53м², раније уписане у стари зкњ. ул. бр. .. КО Нови Сад 4, свако у по 1/2 дела, док је отац овде туженог, ГГ, био власник суседне парцеле бр. .. њива ..., површине 43а 50 м², уписане у стари зкњ. ул. бр. .. КО Нови Сад 4, у 1/1 дела. У току 1996-1997. године, између тужилаца и ГГ постигнут је усмени договор да своје парцеле парцелишу у мање грађевинске парцеле како би их даље продавали заинтересованим купцима. Према том договору, свако је истовремено требало да прода по један плац из своје парцеле потенцијалном купцу. Међутим, како је парцела ГГ била мање повољна за плацеве, а повољнија за прилаз тим плацевима (јер до њих није било другог пута), договорено је и да део парцеле бр. .. отац туженог задржи за тај пут, а да преостали део продаје трећим лицима. Наведено је значило да ће тужиоци практично продавати већу површину него отац туженог. Ипак, договорено је да купопродајну цену међу собом деле на једнаке делове тако што би овде тужиоци за себе задржали једну половину новца приходованог по том основу, а отац туженог, другу. О том договору нису сачинили никакву писану исправу. У периоду од 1997-1999. године, тужиоци и отац туженог продавали су трећим лицима плацеве који су настали на описани начин, све у складу са договором који су претходно постигли. Тужиоци су продали за 1391 м² више земљишта трећим лицима него што је то учинио ГГ. Притом, тужиоци су трећим лицима продали целокупну парцелу бр. ..., док је отац

туженог у складу са усменим споразумом, део парцеле бр. .. продао, а део задржао ради претварања у приступни пут. Након смрти ГГ 2010. године, према тврдњи тужилаца, тужени као његов наследник, није испунио договор да део парцеле коју је задржао за себе уступи тужиоцима на име тога што су тужиоци продали више земљишта, а наплаћену цену су делили са оцем туженог на једнаке делове, због чега су истакли захтев за утврђење права својине на идеалним деловима предметне непокретности.

На основу утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су применом чл. 20. Закона о основама својинскоправних односа и чл. 4. ст. 1 Закона о промету непокретности („Сл. гласник РС“ бр. 42/98 и 111/2009), одбили тужбени захтев за утврђење, уз образложење да усмени споразум који су тужиоци постигли са правним претходником туженог, није валидан правни основ стицања права својине, посебно у ситуацији када по том споразуму тужиоци никада нису били у државини предметних парцела. Уз то, на основу утврђене чињенице да су предметне парцеле сада у намени улице, намењене општој употреби, нижестепени судови закључују да је у смислу члана 10 Закона о јавној својини, реч о непокретностима које су у јавној својини, што такође захтев тужилаца за утврђење чини неосновани. Судови су применом чл. 210. у вези са чл. 360. и 371. ЗООа, одбили и евентуални тужбени захтев за исплату стеченог без основа, уз образложење да је основан приговор застарелости који је тужени истакао у одговору на тужбу, јер је заједничко располагање имовином окончано 19.1.1999. године, закључењем последњег уговора којим су отуђени делови обе парцела, на који начин је окончано стицање оца туженог на рачун тужилаца, када су тужиоци уједно стекли право да од њега захтевају закључење писаног уговора о преносу права својине на спорном земљишном фонду, или пак исплату сразмерног дела купопродајне цене за случај да то тога из било ког разлога не дође. Будући да су тужбу у овој парници поднели тек 11.5.2021. године, становиште је нижестепених судова да је њихово потраживање застарело.

Ревиденти не прихватају изнето становиште нижестепених судова јер сматрају да је усмени договор између тужилаца и правног претходника туженог постојао, те да би се утврђењем права својине како је то опредељено у тужби, договор реализовао до краја.

У делу у којем је дозвољена, у односу на правноснажну другостепену пресуду о примарном тужбеном захтеву, ревизија није основана.

Нижестепени судови су на утврђено чињенично стање правилно применили материјално право на основу ког су закључили да не постоји правни основ по ком би тужиоци стекли право сусвојине у траженим уделима на предметној непокретности. Првостепени суд је расправио све чињенице ради утврђења праве воље тужиоца и правног претходника туженог, и утврдио да су по основу тог договора тужиоци продали за 1391 м² више земљишта трећим лицима него што је то учинио правни претходник туженог, а то према садржини међусобног договара, значи да су половину купопродајне цене за ову површину земљишта у свом власништву тужиоци исплатили оцу туженог. Као својеврсну компензацију, тужилац и правни претходник туженог договорили су да тужиоцима припадне сувласништво на једнакој површини парцела у власништву правног претходника туженог, али и према становишту Врховног суда, парничне странке о томе нису закључили ваљан уговор који би био основ за стицање

права својине на описани начин. Наиме, правилно су нижестепени судови закључили да се у конкретном случају захтев за утврђење права својине заснива на деривативном начину стицања, који подразумева постојање правног основа који је подобан за стицање права својине. На основу усменог договора тужиоци не могу утврдити своје право сувојине на предметној непокретности имајући у виду одредбу члана 4. став 1. Закона о промету непокретности („Сл. гласник РС“ бр. 42/98 и 111/2009), па је стога правилан закључак нижестепених суда да тужбени захтев за утврђење права својине није основан. Осим наведеног, утврђење права својине не би било могуће ни из разлога што је предметна непокретност претворена у улицу која према одредби члана 10. став 2. Закона о јавној својини представља добро у општој употреби у јавној својини, и као таква није у правном промету. Нису основани ревизијски наводи да је наведена непокретност која у нарави представља улицу и даље приватна својина само зато што се тако води у катастру непокретности, јер у ситуацији када је непокретност приведена намени ради се о фактичкој експропријацији и таква непокретност представља јавну својину у општој употреби, без обзира да ли је извршена одговарајућа промена у катастру непокретности.

Осим у делу у ком указују на погрешну примену материјалног права, ревиденти указују и на погрешно утврђено чињенично стање, што представља недозвољен ревизијски разлог имајући у виду да се правилност утврђеног чињеничног стања може оспоравати само у процесној ситуацији из члана 403. став 2. ЗПП, а у вези са чланом 407. став 2. истог закона, што овде није случај.

Како не стоје разлози због којих је ревизија изјављена, као ни разлози о којима суд води рачуна по службеној дужности, Врховни суд је применом одредбе члана 414. ЗПП-а донео одлуку као у ставу првом изреке.

У преосталом делу у ком је правноснажно одбијен тужбени захтев за исплату новчаног износа, Врховни суд је утврдио да ревизија није дозвољена.

Одредбом члана 403. став 3. ЗПП прописано је да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима, ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра, по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужиоци су против туженог поднели тужбу дана 11.05.2021. године. Вредност предмета спора побијаног дела за сваког тужиоца износи 2.478.000,00 динара, односно 21.075,00 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Како вредност предмета спора побијане правноснажне пресуде не прелази законом прописани цензус од 40.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, Врховни суд закључује да ревизија у овом делу није дозвољена.

Из наведених разлога донета је одлука као у ставу другом изреке, применом одредбе члана 410. став 2. тачка 5. и члана 413. ЗПП-а.

**Председник већа – судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић